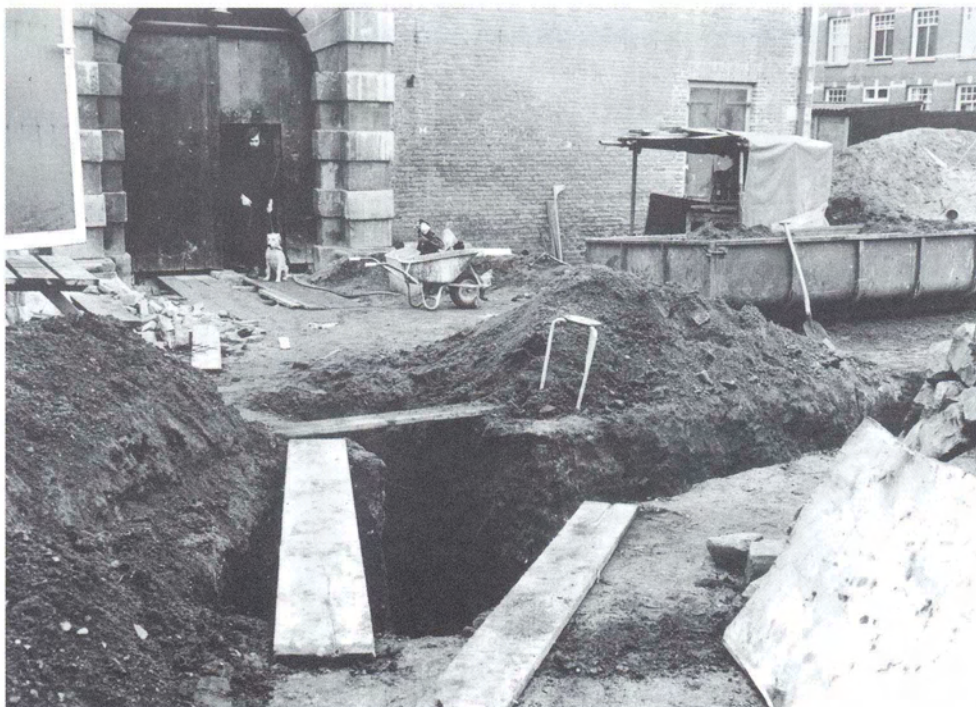

De kruitdamp boven de Citadellaan is opgetrokken en wat het meest verbaast is het feit, dat het Bossche Kruithuis kon ontploffen zonder veel gerinkel in de glazen. De stad had toch eigenlijk minstens voor een kwart in puin moeten liggen, zoals Leiden, toen daar in 1807 een kruitschip explodeerde. Maar de explosie in 's-Hertogenbosch verliep nagenoeg geruisloos. De directrice sloeg wat schuttingtaal uit, twee gevallen PvdA-wethouders uitten hun treurnis en dat was het dan.

Wat een verschil met de consternatie die een paar jaar geleden uitbrak toen de gemeenteraad van Middelburg de plannen voor een nieuw museum torpedeerde. Het land was te klein. Heel de nationale pers viel over de Zeeuwse cultuurbarbaren heen. De tv nagelde Middelburg aan de schandpaal. Het onderscheid heeft stellig te maken met de architect. Het Zeeuwse Museum zou gebouwd worden door Aldo van Eyck, een van de lievelingen van het Nederlandse architectuur establishment. Voor het nieuwe Bossche Kruithuis tekende een meubelontwerper uit het verre Tsjechië.

Intussen zit de Bossche cultuurelite met een grote kater. Is dit niet het zoveelste signaal, dat er in 's-Hertogenbosch niets mogelijk is? De concertzaal onder de Parade flopte, het kunstencluster aan de Sint Josephstraat werd een miskraam, de Boulevard aan het Nachtegaalslaantje moest worden afgeblazen en nu dit weer. Bewijst dit niet, dat 's-Hertogenbosch 'een stad van m'n oma' is, waar alles uitmondt in de doodlopende stegen? 's-Hertogenbosch de gevangene van zijn verleden zoals het dat ook was in de 19e eeuw, toen tot ca. 1870 zijn vestingstatus iedere groei belemmerde.

Deze analyse is even begrijpelijk als foutief. 's-Hertogenbosch had al lang de beste concertzaal van het Zuiden kunnen hebben, het mooiste museum

voor moderne kunst, het meest uitdagende centrum voor avant-garde cultuur, het opwindendste huis voor popmuziek, als.....Als onze stadsbestuurders al die mooie dingen niet hadden willen proppen op die paar hectaren historische binnenstad van 's-Hertogenbosch. Als die plannen van meet af aan waren gesitueerd in – bijvoorbeeld – de Kop van het Zand, Ertveld of de Orthenpoort, dan had al dat moois er al lang kunnen staan. De enige plek, die vraagt om moeilijkheden, is nu juist dat stukje historische binnenstad. Hoe onverstandig het is om daarop je kaarten te zetten hadden de cultuurbestuurders kunnen leren van wethouder Verkuylen, die dat in de jaren zeventig ook had gedaan met het winkelareaal. Alle hoogwaardige winkelfunctie moest in de binnenstad blijven, niets mocht erbuiten. Dus moest Stienstra gestopt worden. Het werd een economisch debacle, dat de stad 35 miljoen Euro gekost heeft. Nu, anno 2002, beleeft de stad haar zoveelste culturele deba-

*Kruithuis: geen toegang (opname uit 1975)
(Stadsarchief, collectie Roelands)*

cle, minder kostbaar weliswaar maar zeker zo frustrerend.

Het idee om een nieuwe cultuur te willen planten *op* en niet *naast* de oude cultuur is niet nieuw. Het was een recept, dat elke triomferende godsdienst in het verleden toepaste: men bouwde zijn heiligdommen bij voorkeur op de fundamenteën van de heiligdommen van de overwonnen godsdienst.

Sinds de Verlichting doorbrak is die ambitie goeddeels verdwenen. Ze is blijkbaar alleen nog wat lang blijven voortleven in de hoofden en harten van de Bossche stadsbestuurders.

Antoine Jacobs